

Socialministeriet
Handicap
J.nr. 2010-1154
tha

21. juni 2010

**Notat
om**

**Bemærkningerne til høringssvarene vedr. udkast til ny merudgiftsbe-
kendtgørelse og ny funktionsevnebekendtgørelse samt tilhørende æn-
dringsvejledning**

Hørte myndigheder og organisationer

De to bekendtgørelsesudkast og udkastet til tilhørende ændringsvejledning har været sendt i høring den 3. maj 2010 med svarfrist den 21. maj 2010.

Materialet har været sendt i høring hos Advokatrådet, Ankestyrelsen, Center for Ligebehandling af Handicappede, Dansk Handicap Forbund, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, KL og Sjældne Diagnoser. Herudover har materialet været tilgængeligt på Høringsportalen.

Modtagne høringssvar

Følgende har svaret: Advokatrådet, Ankestyrelsen, Center for Ligebehandling af Handicappede (CLH), Dansk Handicap Forbund (DHF), Danske Handicaporganisationer (DH), Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH), Det Centrale Handicapråd (DCH) og KL. Herudover er der modtaget svar fra Dansk Blindesamfund og LEV, som er blevet bekendt med høringen via DH.

Advokatrådet har ingen bemærkninger til de to bekendtgørelsesudkast og den tilhørende ændringsvejledning.

Ændringer på baggrund af høringsrunden

Der er ikke foretaget nogen ændringer i de to bekendtgørelsesudkast på baggrund af høringsrunden.

I udkastet til ændringsvejledning er punkt 123 om opfølgning suppleret med en henvisning til servicelovens § 148, stk. 2, om pligten til løbende opfølgning i enkeltsager. Endvidere er det anført, at kommunen i forhold til den praktiske tilrettelæggelse af opfølgningen bør være opmærksom på at vejlede den enkelte borger om muligheden for ændret udmåling, hvis der sker ændringer i merudgifterne, ligesom kommunen bør være opmærksom på, om borgeren grundet arten af sin funktionsnedsættelse kan have vanskeligt ved at overskue konsekvenserne af ændringer i størrelsen af sine merudgifter.

1. Generelle bemærkninger

CLH, DCH og KL er positive over for de foreslåede ændringer og deres formål vedrørende afbureaukratisering.

Dansk Blindesamfund kan tilslutte sig den grundlæggende idé om at afbureaukratisere forvaltningen af en række af servicelovens bestemmelser.

DH anerkender, at der er behov for forenklinger af reglerne om merudgiftsydelse, fordi reglerne i praksis administreres langt mere bureaukratisk end tanken var.

Kommentarer

Afskaffelse af kravet om årlig genvurdering af sager om merudgiftsydelse og lempelse af brugen af funktionsevne metoden indgår i regeringens afbureaukratiseringsplan "Mere tid til velfærd". De foreslåede ændringer har til formål at lette og smidiggøre sagsbehandlingen for såvel borgerne som kommunerne i sager om tildeling af merudgiftsydelse.

2. Afskaffelse af kravet om årlig genvurdering

Ankestyrelsen anfører, at afskaffelse af kravet om årlig genvurdering indebærer en risiko for uensartet opfølgingspraksis i kommunerne. Det er derfor vigtigt, at borgerne informeres om deres oplysningspligt ved ændrede forhold. Endvidere bemærkes, at den foreslåede ophævelse af merudgiftsbekendtgørelsens § 8, stk. 2, og stk. 4, om regulering af ydelsen ved dels uventede og høje udgifter og dels ved væsentlige ændringer, kan tolkes således, at disse forhold skal tillægges mindre betydning, da de alene behandles i vejledningsteksten.

DH er i udgangspunktet enig i afskaffelse af kravet om årlig genvurdering. Imidlertid er det vigtigt at sikre, at kommunerne selv tager initiativ til at følge op på sagerne, særligt i forhold til resourcesvage borgere. Dette skal tydeliggøres i den nye bekendtgørelse, og vejledningen bør suppleres med formuleringer om, at opfølgningen skal tilrettelægges ud fra borgerens forudsætninger og i samarbejde med denne. Endvidere mener DH, at det er en svækkelse af borgernes retssikkerhed, at kravet om genvurdering snarest ved uventede og høje udgifter, som forventes at være blivende, nu alene fremgår af vejledningsteksten.

DHF er som udgangspunkt positiv over for forslaget, men det er af afgørende betydning, at kommunerne også er opmærksomme på at informere borgerne grundigt. Det understreges, at kommunens vejlednings- og opfølgingsforpligtelse anses som central. DHF finder det problematisk, at denne forpligtelse alene fremgår af vejledningsteksten.

LEV finder det betænkeligt at fjerne kravet om årlig genvurdering, da det netop er dette krav, der sikrer, at dem, der ikke henvender sig på eget initiativ, får en opfølgning. LEV foreslår derfor, at kravet om årlig genvurdering fortsat skal gælde for de borgere, hvor kompensationsbehovet forventes at variere, samt for

de borgere, der ikke formodes at henvende sig af egen drift ved behov for ændringer.

Kommentarer

Den foreslåede afskaffelse af kravet om årlig genvurdering vil betyde, at genvurderingen frem over skal ske på baggrund af de generelle regler om tilsyn og opfølgning. Dette giver kommunerne mulighed for selv at tilrettelægge omfang og hyppighed af genvurderinger ud fra en konkret vurdering i hver enkelt sag. Endvidere vil den foreslåede ændring betyde, at borgerne undgår ulejligheden ved at have kontakt med kommunen en gang årligt i de mange sager, hvor behovet for kompensation er uændret.

Efter servicelovens § 148, stk. 2, har kommunen pligt til løbende at følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp.

I forbindelse med den løbende opfølgning må det indgå i kommunens overvejelser, om borgeren fortsat opfylder betingelserne for at modtage merudgiftsydelse, f.eks. i forhold til bagatelgrænsen for ydelsen. Det må naturligvis også indgå, om der er opstået uventede høje udgifter, som forventes at være blivende, eller om der er behov for en justering af ydelsen i et kortere tidsrum.

Denne forpligtelse for kommunalbestyrelsen følger af de generelle regler om opfølgning, og der vurderes derfor ikke at være behov for at indskrive eksplícitte regler herom i den nye merudgiftsbekendtgørelse. Borgernes retssikkerhed vurderes således ikke at være svækket ved afskaffelsen af kravet om årlig genvurdering.

I forhold til den praktiske tilrettelæggelse af opfølgningen bør kommunen i forbindelse med bevillingen af merudgiftsydelsen være opmærksom på at vejlede den enkelte borger om muligheden for ændret udmåling, hvis der sker ændringer i merudgifterne. Endvidere bør kommunen være opmærksom på, om borgeren grundet arten af sin funktionsnedsættelse kan have vanskeligt ved selv at overskue konsekvenserne af ændringer i størrelsen på sine merudgifter.

Vejledningsudkastets punkt 123 er suppleret i overensstemmelse med ovenstående.

3. Lempelser i brug af funktionsevnetoden

CLH og DCH anfører, at den nugældende regel om, at funktionsevnetoden altid skal anvendes, hvis borgeren ønsker det, bør opretholdes af hensyn til borgerens retssikkerhed.

DH ser fjernelsen af reglen som en alvorlig svækkelse af borgerens retssikkerhed.

DHF mener, at borgerne fortsat skal kunne vælge at få belyst deres sag ved brug af funktionsevne-metoden.

DUKH opfordrer til en uddybning og præcisering af vejledningsudkastets punkt 151 i forhold til sager, hvor funktionsevne-metoden ikke længere skal anvendes. DUKH ser således punktet som meget uklart med den foreslåede formulering.

Kommentarer

Det er fortsat udgangspunktet, at funktionsevne-metoden skal anvendes ved ansøgninger om merudgiftsydelse. Den foreslåede ændring gør det dog samtidig muligt for kommunerne at fravige brugen af metoden i sager, hvor funktionsnedsættelsen er ubetydelig, eller hvor kompensationsbehovet er åbenbart, f.eks. ved ansøgninger om merudgifter til diabetes, cøliaki eller hudlidelser.

Hvis borgeren er uenig i en afgørelse om merudgiftsydelse, herunder i kommunalbestyrelsens vurdering af, om funktionsevne-metoden skal anvendes ved behandlingen af den konkrete sag, kan borgeren klage over afgørelsen til det sociale nævn og Ankestyrelsen efter de gældende regler herom. I og med, at borgeren har mulighed for at få sin sag efterprøvet i klagesystemet, også i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt funktionsevne-metoden skal anvendes, må borgerens retssikkerhed anses som tilstrækkeligt sikret.

Det skal understreges, at kommunerne fortsat har pligt til at sikre, at sagerne er tilstrækkeligt oplyst, jf. retssikkerhedsloven. Funktionsevne-metoden opfattes generelt som et nyttigt redskab til at sikre denne sagsoplysning, men opleves af såvel kommuner som borgere i de mere ukomplicerede sager som unødigt bureaukratisk og tidskrævende.

Det beror på en konkret vurdering i hver enkelt sag, om funktionsevne-metoden skal anvendes. Det vurderes derfor ikke muligt på nuværende tidspunkt at udstikke yderligere generelle retningslinjer for metodens anvendelse ud over dem, der fremgår af vejledningsudkastets punkt 151. Yderligere retningslinjer må fastlægges ved administrativ praksis.

4. Øvrige bemærkninger

Dansk Blindesamfund anfører generelt vedrørende afgrænsningen af merudgiftsydelsens personkreds, at blinde og stærkt svagsynede bør nævnes i de fremtidige administrative regler på en måde, der sikrer, at denne gruppe uden behov for vurdering af funktionsevne anses for at opfylde kriterierne for tilde-ling af hjælp.

DH anfører, at forenkling på området for merudgifter til befordring er tiltrængt. Endvidere foreslås det, at det med borgerens accept skal være muligt at bevilge basisydelsen uden mere detaljerede beregninger i de tilfælde, hvor det umiddelbart skønnes, at merudgifterne overstiger bagatelgrænsen, uden at der samtidig er holdepunkter for at antage, at merudgifterne er så høje, at næste ydel-sestrin kan blive relevant.

Kommentarer

Omkring afgrænsningen af merudgiftsydelsens personkreds skal der i hver enkelt sag foretages en samlet vurdering af borgerens funktionsnedsættelse i forhold til den daglige tilværelse og de deraf affødte behov for kompensation for merudgifter. Hvis en borger grundet synshandicap har en funktionsnedsættelse, hvis konsekvenser er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og som medfører, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger, vil den pågældende kunne modtage merudgiftsydelse. Synshandicappede vil altså ligesom andre personer med funktionsnedsættelser kunne modtage merudgiftsydelse på baggrund af en samlet vurdering. Hvis der blev givet hjælp ud fra en diagnose eller specifik lidelse i stedet for ud fra en samlet vurdering af funktionsnedsættelsen, ville det bryde radikalt med det generelt gældende princip i serviceloven, hvorefter der ydes handicapkompensation ud fra et funktionsevnekriterium. Der findes ikke at være grundlag for at bryde dette princip i forhold til borgere med synshandicap.

Vedrørende muligheden for at tildele merudgiftsydelsen ud fra sandsynliggjorte merudgifter følger det af gældende regler, at hjælpen udmåles på baggrund af de sandsynliggjorte merudgifter for den enkelte. Der stilles således ikke krav om, at merudgifterne skal være dokumenterede, før der kan ydes hjælp.

I forhold til forenkling af reglerne for hjælp til befodringsudgifter som merudgifter er der nedsat et udvalg under Finansministeriet, som har til opgave at vurdere forenklingmulighederne vedrørende befodringsreglerne generelt på det sociale område. Hjælp til befodringsudgifter som merudgifter indgår heri.

Advokatrådet

ADVOKAT
SAMFUNDET

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

tha@sm.dk

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

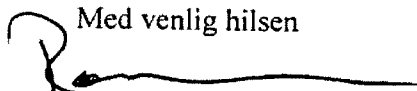
DATO: 17. maj 2010
J.NR.: 04-014102-10-0630
REF.: rmm-hfe

**Høring om ny merudgiftsbekendtgørelse og ny funktionsevnebekendtgørelse
samt tilhørende ændringsvejledning**

Ved e-mail af 3. maj 2010 har Socialministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte høring.

Advokatrådet har ingen bemærkninger dertil.

Med venlig hilsen

Rasmus Møller Madsen

Indenrigs- og Socialministeriet
Departementet
Handicapkontoret
Specialkonsulent Tina Hansen

Ankestyrelsen, 21. maj 2010

Svar på høring af 3. maj 2010 over udkast til ny merudgiftsbekendtgørelse og ny funktionsevnebekendtgørelse samt tilhørende ændringsvejledning.

Ankestyrelsen har følgende bemærkninger til udkastet til merudgiftsbekendtgørelse:

1. Med bekendtgørelsen afskaffes pligten til årlig genvurdering. Dette indebærer en risiko for uensartet opfølgningspraksis i kommunerne og for, at ændringer i udgifter og behov ikke bliver opfanget.

Det er derfor vigtigt, at borgerne informeres om pligten til at oplyse, når merudgifterne når ned under bundgrænsen, og om muligheden for at få højere ydelse, når merudgifterne når over de fastsatte beløbsgrænser.

2. Det fremgår, at nuværende bekendtgørelsens § 8, stk. 1, 2 og 4 ophæves, således at kun det nuværende stk. 3 om enkeltstående udgifter beholdes og bliver til stk. 1.

Ankestyrelsen har noteret sig, at bekendtgørelsens stk. 4 om væsentlige ændringer af midlertidig karakter ("For væsentlige ændringer i den pågældendes situation, som er af midlertidig karakter, kan ydelsen reguleres for et kortere tidsrum. Tidspunktet for den årlige opfølgning fastholdes") ophæves, men at indholdet af det modsvarende vejledningspunkt 125 i "Vejledning om særlig støtte til voksne" ikke ændres. Vejledningspunktet behandler de samme spørgsmål om midlertidige, væsentlige ændringer som den nuværende bekendtgørelses § 8, stk. 4.

Ophævelsen af stk. 4 kan tolkes sådan, at vejledningspunktet kun skal tillægges mindre betydning.

Det samme gælder § 8, stk. 2, i bekendtgørelsen om uventede og høje udgifter ("Ved uventede og høje udgifter, som forventes at være blivende, skal aftalen revideres snarest. Det samme gælder i de tilfælde, hvor udgifterne er lavere end oprindelig antaget. Den årlige opfølgning vil herefter skulle fastsættes senest et år efter det tidspunkt på året, hvor den nye aftale blev indgået") og pkt. 127 i vejledningen om uventede og høje udgifter.

Birger Stein Christensen

København, 21. maj 2010 / SO/jsk

Socialministeriet
Departementet
Holmens kanal 22
1060 København K

Att.: Specialkonsulent Tina Hansen (tha@sm.dk)

**DANSK
HANDICAP
FORBUND**

Hans Knudsens Plads 1A
2100 København Ø
Tlf. 39 29 35 55
Fax 39 29 39 48
e-mail: dhf@dhf-net.dk
Giro 6 00 34 35

Høringsvar vedr. udkast til ny merudgiftsbekendtgørelse og ny funktionsevnebekendtgørelse samt tilhørende ændringsvejledning

Dansk Handicap Forbund takker ministeriet for at blive hørt.

Ifølge det fremlagte høringsmateriale har ministeriet lagt op til følgende ændringer:

- Afskaffelse af det årlige genvurderingskrav
- Lempelse af regler om anvendelse af funktionsevne metode
- Sproglige ændringer i funktionsevnebekendtgørelsen

Afskaffelse af det årlige genvurderingskrav

Dansk Handicap Forbund mener, at det som udgangspunkt er positivt at fjerne kravet til årlig genvurderinger. Vores erfaring er, at størstedelen af de sager, der behandles lander på samme niveau år efter år. Ændringen kan potentielt spare mange mandetimer og unødvendige frustrationer hos borgerne. Borgeren har pligt til at oplyse om ændringer i sine personlige forhold, men det er af afgørende betydning, at kommunen også er opmærksom på grundigt at informere borgerne om denne pligt.

Vi må dog understrege, at kommunens vejlednings- og opfølgingsforpligtelse er central, hvis denne fremgangsmetode skal kunne fungere efter hensigten. Vi finder det problematisk, at denne forpligtelse ikke fremgår af bekendtgørelsen, men alene af vejledningen.

Vi finder det afgørende, at borgeren i forbindelse med ophør sikres ret til at blive partshørt.

Lempelse af regler om anvendelse af funktionsevne metoden

Dansk Handicap Forbund mener, at funktionsevne metoden til dato er den bedste metode til at sikre, at alle aspekter af borgerens sag bliver belyst, og at der sikres en god og grundig samtale mellem borger og sagsbehandler. Der er sager, hvor det ikke er nødvendigt at anvende funktionsevne metoden, men vi mener fortsat, at vores medlemmer bør kunne vælge at få en belysning af deres sag ved hjælp af denne metode.

Sproglige ændringer

Vi har ingen særlige kommentarer til denne ændring, da bestemmelserne om handleplaner tydeligt fremgår af lovteksten.

Med venlig hilsen

Susanne Olsen

Landsformand

Danske Handicaporganisationer

Kløverprisvej 10 B
2650 Hvidovre, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
Fax: +45 3675 1403
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Til Socialministeriet
Att.: Tina Hansen

E-mail: tha@sm.dk

Hvidovre, den 20. maj 2010
Sag 10/422 – Dok. 4672/10 KP/ck

Hørings svar fra Danske Handicaporganisationer (DH) til høring over udkast til ny merudgiftsbekendtgørelse og ny funktionsevnebekendtgørelse samt tilhørende vejledning

---

DH anerkender, at der er behov for forenkling af reglerne om merudgifter efter servicelovens § 100, hvilket DH ved flere lejligheder har foreslået. Et af problemerne er, at reglerne i praksis administreres langt mere bureaukratisk, end tanken var. Der bruges uanede mængder af ressourcer på at lave detaljerede merudgiftsberegninger og lægge selv små tal sammen. Dertil kommer, at nogle kommuner fortsat mener, at merudgifterne skal dokumenteres, selvom det af regelsættet alene fremgår, at merudgifterne skal *sandsynliggøres*.

Langt de fleste indviklede teoretiske og omfattende beregninger forekommer i forbindelse med befordring. Vejledningens formålsbestemte opdeling af befordring til beskæftigelse, behandling og uddannelse er uhensigtsmæssig og uden mening, fordi kørsel i alle 4 situationer behandles ens. Formålet med kørslen er underordnet. Det afgørende er, hvad der er nødvendig kørsel. Forenkling på dette område er tiltrængt og vil kunne medføre store administrative lettelser.

Tilsvarende har DH tidligere foreslået, at det skal være muligt – med ansøgers accept – at bevilge den månedlige basisydelse, uden detaljerede regnestykker, i de tilfælde hvor et hurtigt blik på de sandsynliggjorte merudgifter viser, at basisydelsen alligevel vil blive resultatet, fx ved relativt små merudgifter.

DH mener derfor, der er et langt større forenklingspotentiale end forslaget om at afskaffe den årlige genvurdering af sager om merudgiftsydelse.

Her følger DH's bemærkninger til de konkrete forslag:

Afskaffelse af årlig genvurdering

DH er i udgangspunktet enig i at afskaffe kravet om årlig genvurdering af ansøgerens forventede merudgifter, jf. § 8 i bekendtgørelse om nødvendige merudgifter. Det er netop ved den årlige gennemgang af borgerens merudgifter, at de store regnestykker udfoldes, ofte uden at det medfører nogen form for ændringer i de udbetalte beløb. Det har undersøgelser vist. DH har derfor tidligere foreslået, at såfremt der ikke er sket så væsentlige ændringer, i forhold til de sandsynliggjorte merudgifter, at ydelsen skal reduceres/forhøjes, kan genvurderingen og de mange regnestykker udelades. I forvejen er borgeren forpligtet til at give kommunen besked, hvis der sker ændringer.

Imidlertid er det vigtigt at sikre, at kommunerne selv tager initiativ til at følge op på sager om merudgiftsydelse. Særligt i forhold til resourcesvage borgere, der kan have vanskeligt ved selv at overskue konsekvenserne af ændrede forhold. Eller i forhold til borgere med progredierende lidelser, hvor behovet kan ændre sig hurtigt. For nogle borgere udvikler sygdommen sig i ryk, således at nogle borgere kan have behov for hyppigere opfølgning.

Forpligtelsen hertil skal tydeliggøres i bekendtgørelsen. Det er ikke tilstrækkeligt, at den er beskrevet i vejledningen.

I forhold til vejledningen foreslår DH, at vejledningens pkt. 123 om regulering og opfølgning suppleres med formuleringer om, at opfølgningen skal tilrettelægges ud fra modtagerens forudsætninger og i samarbejde med borgeren. Det kan i nogle tilfælde, fx ved progredierende lidelser, være hensigtsmæssigt med korte opfølgningsintervaller.

Derudover mener DH, det er en klar svækkelse af retssikkerheden, at kravet i bekendtgørelsens § 8, stk. 2, om at aftalen skal ændres snarest, såfremt uventede og høje udgifter forventes at være blivende, er bortfaldet. Formuleringen indgår i vejledningen, men det er ikke tilstrækkeligt. Det må absolut være et krav, at der skal ske en opfølgning og en justering, så snart borgeren har gjort kommunen bekendt med sine ekstra store merudgifter.

Borgerens ret til funktionsevne metoden forsvinder

Forslaget, om at fjerne borgerens ret til efter ønske at få funktionsevne metoden anvendt, er en alvorlig svækkelse af borgerens retssikkerhed. DH skal derfor på det kraftigste anbefale, at denne mulighed opretholdes. Efter funktionsevne bekendtgørelsens § 2 fremgår det i dag, at bekendtgørelsen altid anvendes i de tilfælde, hvor borgeren ønsker det.

Hvordan skal borgeren fremover kunne overbevise en klageinstans om, at funktionsevnen ikke er ubetydelig, hvis kommune ikke har anvendt funktionsevne metoden? Metoden er jo netop en garanti for, at sagen bliver tilstrækkelig oplyst. Det er ikke retssikkerhedsmæssigt betryggende, at det alene er op til kommunen at vurdere, om funktionsevnenedsættelsen er ubetydelig og kompensationsbehovet åbenbart.

DH har på intet tidspunkt erfaret, at denne bestemmelse har givet anledning til overdreven sagsbehandling eller bureaukrati. Det undrer derfor DH at man pludselig, i forbindelse med afskaffelse af kravet om den årlige opfølgning, samtidig afskaffer borgerens ret til efter ønske at få anvendt funktionsevne metoden.

Med venlig hilsen

Stig Langvad
formand

Socialministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att.
tha@sm.dk.

Journalnr.	R-15-60024-24
Jurist	Birgitte Guldbrandsen
Telefon	22 68 23 05
Fax	75 54 26 69
E-mail	birgitte.guldbrandsen@dukh.dk
Dato: 18. Maj 2010	

Vedrørende høring over udkast til ny merudgiftsbekendtgørelse og ny funktionsevnebekendtgørelse samt tilhørende ændringsvejledning.

Tak for fremsendte høring.

Vi har bemærkninger til ændring af funktionsevnebekendtgørelsen § 2 og ændringsvejledningens pkt. 151.

Funktionsevnebekendtgørelsen ændres således, at borgeren ikke længere har krav på at funktionsevneметоден anvendes i de situationer, hvor kommunen vurderer, at funktionsnedsættelsen er *ubetydelig* eller i sager, hvor kompensationsbehovet er *åbenbart*. Da dette er en processuel beslutning kan borgeren ikke påklage at metoden ikke finder anvendelse. Borgeren kan først i forbindelse med den materielle afgørelse om merudgifter efter § 100 klage over at kommunen ikke har anvendt metoden. Det vil så være op til klageinstanserne at afgøre om kommunen har ret i at metoden kunne undlades at anvendes og altså hvad der forstås ved betingelserne *ubetydelig* eller *åbenbart*. Indtil der foreligger en praksis på området fra Nævnene og Ankestyrelsen har kommunerne og borgeren alene vejledningens pkt. 151 at støtte sig til ved fortolkningen af disse betingelser.

Vi foreslår, at vejledningens pkt. 151 uddybes og præciseres. Punktet er meget uklart som det fremstår i udkastet.

Banegårdspladsen 2, 2. sal
6000 Kolding
Tlf.: 76 30 19 30
Fax: 75 54 26 69
SE nr.: 26 64 30 58
e-mail: mail@dukh.dk
sikker e-mail: sikkermail@dukh.dk
web: www.dukh.dk

Pkt. 151 " I sager, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at borgerens funktionsnedsættelse er ubetydelig, eller i sager, hvor kompensationsbehovet er åbenbart (fx sager, hvor borgeren har glutenallergi eller en hudlidelse), kan kommunalbestyrelsen dog beslutte ikke at anvende funktionsevne metoden."

Jf. principafgørelse 95-09 er vurderingen af om en person er omfattet af personkredsen kompleks, hvis pågældende har allergi. Selvom glutenallergi er anerkendt i C-59-03 via merudgiftsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, er det tvivlsomt, om dette er et velegnet eksempel til at beskrive en ubetydelig funktionsnedsættelse. Dette fordi personer med allergi ofte slet ikke vil være omfattet af personkredsen.

Vedrørende eksemplet med hudlidelse er det uklart, om dette relaterer sig til betingelsen "ubetydelig" eller betingelsen "åbenbar".

Derved kan der opstå tvivl, om hvorvidt betingelsen "åbenbar" betyder at funktionsevnenedsættelsen er svær eller let. Hvis betingelsen "åbenbar" betyder, at der er tale om en "svær" funktionsnedsættelse, bør det beskrives, hvad formålet i så fald er med at undlade at anvende metoden. Det er jo netop i disse situationer metoden normalt har sit vigtigste formål.

Hvis betingelsen "åbenbar" betyder, at funktionsnedsættelsen er mindre alvorlig, hvad er så forskellen på åbenbar og ubetydelig? Eller betyder "åbenbar" i virkeligheden åbenlys/indlysende. Hvis dette er tilfældet, er eksemplet med hudlidelse ikke særligt illustrativt. Vi anbefaler et mere tydeligt og velbeskrevet eksempel. Hvis pkt. 151 ikke uddybes har det ikke nogen vejledningsværdi.

Hvis I har spørgsmål til denne skrivelse, er I meget velkomne til at rette henvendelse til undertegnede.

Med venlig hilsen

Birgitte Gulbrandsen

Jurist

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Sendt som e-mail til tha@sm.dk

Den 19. maj 2010
Ref.
D.nr.2006/00105-413

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede har med tak modtaget høring om ændring af bekendtgørelsen om merudgifter, funktionsevnebekendtgørelsen samt tilhørende ændringsvejledning.

Rådet og centret er positive over for de foreslåede ændrings formål vedrørende afbureaukratisering. Vi er enige i behovet for at smidiggøre adgangen til lovbestemte ydelser for borgere med funktionsnedsættelse.

Vi har herudover følgende bemærkninger til udkastet til ny funktionsevnebekendtgørelse:

Det fremgår af §2 i den gældende bekendtgørelse, at kommunen kan beslutte ikke at anvende bekendtgørelsen, hvis kommunen umiddelbart vurderer, at borgerens funktionsnedsættelse er ubetydelig. Det understreges herefter: "Dog skal bekendtgørelsen altid anvendes i de tilfælde, hvor borgeren ønsker det." Denne sætning findes ikke i udkastet til den ny bekendtgørelse. Funktionsevnebekendtgørelsens formål er at sikre god sagsbehandling, herunder at borgeren oplever synlighed og gennemsækelighed, samt involvering i og indflydelse på egen sag (jf. §1). Dette er ikke mindst vigtigt i tilfælde af en eventuel uenighed mellem borger og kommune om, hvorvidt borgerens funktionsnedsættelse er ubetydelig. Rådet og centeret mener derfor, at sætningen om, at bekendtgørelsen altid skal anvendes i de tilfælde, hvor borgeren ønsker det, skal genindføres.

Med venlig hilsen

Pernille Grünberger
Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede

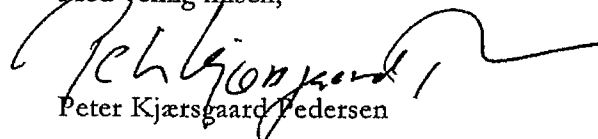
Socialministeriet
Departementet
Tina Hansen
Holmens Kanal 22
1060 København K

**Høringssvar vedr. udkast til to bekendtgørelser og
ændringsvejledning om merudgiftsydelse og
funktionsevnetoden**

KL har modtaget udkast til to bekendtgørelser og tilhørende ændringsvejledning til serviceloven, vedr. merudgiftsydelse og funktionsevnetoden. Socialministeriet anmoder om KL's bemærkninger senest den 21. maj 2010. Med forbehold for den politiske behandling, fremsender KL hermed følgende bemærkninger.

KL er positiv overfor de foreslåede ændringer af de to bekendtgørelser og vejledningen. Ændringerne udspringer af regeringens afbureaukratiseringsplan, som KL støtter.

Med venlig hilsen,

Peter Kjærsgaard Pedersen

Den 18 MAJ 2010

Jnr 09.04.00 K04
Sagsld 000217346

Ref RIL
ril@kl.dk
Dir 3370 3238

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3371

www.kl.dk

1/1

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
DK-1060

Dansk Blindesamfund
Landsforening af blinde
og svagsynede i Danmark

København, den 19/5 2010

DK-1060

Høring over udkast til ny merudgiftsbekendtgørelse og ny funktionsevnebekendtgørelse samt tilhørende ændringsvejledning.

Dansk Blindesamfund er ved henvendelse fra Danske Handicaporganisationer blevet gjort bekendt med den høring, som Socialministeriet d. 3. maj 2010 har udsendt i anledning af ovennævnte administrative regler. Dansk Blindesamfund har en række bemærkninger, som vi håber, at ministeriet vil lade indgå med tyngde i de videre overvejelser frem imod de endelige gældende administrative regler i forhold til de ovenfor nævnte bekendtgørelser.

Den grundlæggende idé om at afbureaukratisere forvaltningen af en række af servicelovens bestemmelser, kan vi i princippet tilslutte os. Det er vores erfaring, at når det i den offentlige debat hævdes, at omkostningerne ved at bevilge sociale ydelser til personer med handicap er omkostningskrævende, så skyldes det i høj grad, at selv enkle sager omkring tildeling af elementære hjælpemidler til synshandicappede borgere – i den nuværende kommunale praksis – ofte giver anledning til meget tidskrævende og omkostningstunge afdækninger og udredninger. Det er vores oplevelse, at disse procedurer i mange tilfælde må betragtes som helt unødvendige, fordi både præmisserne og resultatet burde være oplagte.

Imidlertid har vi dog i Dansk Blindesamfund dokumentation for, at blinde og stærkt svagsynede ofte ikke opfattes som havende en betydelig nedsat funktionsevne, hvor kompensationsbehovet er åbenbart. Vi ser med meget stor bekymring på den udvikling, som vi ikke mener, er i overensstemmelse med lovgivers intentioner jf. vores gennemgang nedenfor. Det bør derfor præciseres, at den grundlæggende præmis er, at der er en formodning om, at man som blind eller stærkt svagsynet vil være omfattet af reglerne.

Såfremt sagsbehandlingen for synshandicappede borgere kunne lattes, fordi en afdækning af funktionsevnen ifølge de givne administrative regler måtte antages at være unødvendig, ville dette føre til en retstilstand, som, jf. nedenfor, var mere rimelig, mere i harmoni med retspraksis gennem tiderne og samtidig ville dette indebære kortere sagsbehandlingstid og lavere omkostninger til administrativ sagsbehandling.

En gennemgang af hhv. samtaleskemaet og listen i "fællessprog II" over målepunkter for en alvorlig funktionsnedsættelse viser, at de ikke er indrettet til at opfange de tilfælde, hvor blinde og stærkt svagsynede "måles og vejes". Eftersom vi kan pleje egen hygiejne, købe ind i nærmeste kiosk eller bagerbutik, finde hen til nærmeste busstoppested og med nogen træning betjene en mobiltelefon, så fremstår personer med et alvorligt synshandicap som velfungerende og uden alvorlige problemer i forbindelse med gennemførelse af dagligdagens gøremål. Samtalskemaet til afdækning af funktionsevnen hos en borger som er blind eller stærkt svagsynet, vil ofte ikke være egnet til at "opfange" en analyse af den reelle situation på grund af de opstillede målepunkter. Vi vil dermed score meget lavt, når det skal vurderes, om borgere med et alvorligt synshandicap (men ikke andre handicaps) har en betydelig funktionsnedsættelse.

Skemaerne er bl.a. ikke i stand til at tage højde for blinde og stærkt svagsynedes alvorlige færdenshandicap, mangel på muligheder for at tilegne sig viden i informationssamfundet, behovet for i højere grad at skulle anvende taxakørsel ved transport til destinationer langt fra offentlig transport eller til ukendte steder, manglende mulighed for at læse post, tjekke om tøjet er rent, om madvarernes holdbarhed er udløbet osv. Færdenshandicapaspektet og den manglende mulighed for at skaffe sig information udgør to væsentlige elementer i den komplekse situation for personer med et synshandicap og begge ligger uden for funktionsevnevurderingens standardområde. Dette indebærer, at der ved en bedømmelse af, om en borger med et alvorligt synshandicap eksempelvis efter servicelovens § 100 kan få refunderet merudgifter, sker en "blokering" af mangel på opfyldelse af de grundlæggende krav. Funktionsnedsættelsen skal være af indgribende karakter i den daglige livsførelse, og funktionsnedsættelsen skal medføre, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Til illustration af den historik, som igennem tiden belyser lovgivers intention i forhold til mulig bevilling af merudgifter til personer med et indgribende handicap henvises til redegørelse fra Folketingets Ombudsmand dateret 30. maj 2008. Redegørelsen indeholder en meget detaljeret gennemgang af udviklingen af reglerne om merudgifter fra bistandslovens § 48 over den første servicelovs § 84 til den nuværende lovs § 100. Redegørelsen omhandler ganske vist situationen for døve, men den kan uden videre overføres på blinde og stærkt svagsynede, idet begge disse grupper har været nævnt i forbindelse med beskrivelsen af målgruppen for lovgivningen, der skal kompensere for merudgifter som følge af et givet handicap. Blinde og døve kan sidestilles i denne sammenhæng, idet begge grupper ved administration af servicelovens § 100 med tilhørende administrative regler som fortolket af Ankestyrelsen løber ind i problemer, når kommunerne skal administrere det nu opstillede kriterium for overhovedet at komme i betragtning til ydelser efter denne bestemmelse.

I sin konklusion rejser Ombudsmanden spørgsmålet, om intentionerne bag merudgiftsbestemmelsen i serviceloven tilgodeses når henses til udviklingen fra bistandsloven og frem. Ombudsmanden karakteriserer den administrative praksis på området som værende "temmelig restriktiv" og han påpeger at der med bekendtgørelsen fra 2002, som fastlægger udfyldende regler til Serviceloven § 100, er sket en skærpelse af beskrivelsen af persongruppen gennem indsættelsen af ordet "ofte" i formuleringen af kravene til behov for støtte.

Ombudsmanden rejser tillige i sin redegørelse spørgsmålet om det kompensationsprincip respekteres, der efter gældende socialretlig praksis indgår som et af de tre overordnede principper i vurderingen af funktionsevnen hos det enkelte menneske. I Dansk Blindesamfund synes vor registrering af administrativ praksis at bestyrke de angivne forbehold i relation til honorering af dette princip.

I den forbindelse kan blandt andet nævnes det – i princippet – lempelige dokumentationskrav i servicelovens § 100 i form af en sandsynliggørelse af størrelsen af merudgifter. Forudsætningen for at kunne foretage en sandsynliggørelse er, at myndigheden vil acceptere, at en borger, som er blind eller stærkt svagsynet, i det daglige har behov for at afholde udgifter til ekstra transport, oplæsning af post osv., jf. ovenfor.

Reglerne om udmåling findes i socialministerens bekendtgørelse nr. 626 af 15. juni 2006 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse, udstedt i medfør af servicelovens § 100, stk. 4. Disse regler behandles i pkt. 91 "*Eksempler på sandsynliggjorte merudgifter*". *Der gives eksempler på udgifter, som vil kunne godtgøres, som følge af den varigt nedsatte funktionsevne. Der er ikke tale om en udtømmende liste. Der kan ofte være tale om komplicerede situationer, som opstår på grund af den varigt nedsatte funktionsevne*".

I de administrative regler opregnes en række eksempler. Opregningen er bred og afgøres af det konkrete behov i forhold til det enkelte handicap og den livssituation, som den konkrete borger befinder sig i.

Bestemmelserne opstiller et krav om at sandsynliggøre merudgifter. Det betyder ikke, at disse skal dokumenteres krone for krone, hvilket dog i stigende grad er kravet i kommunernes administration af reglerne. Kan ansøgeren sandsynliggøre merudgifter på 500 kr. pr. måned udløses en ydelse på 1500 kr. pr. måned, hvilket er et kriterium, som tager højde for blindes særlige situation og derfor var en medvirkende årsag til at Dansk Blindesamfund ved indførelsen af § 84 ved vedtagelsen af den første servicelov (lov nr. 454 af 10. juni 1997 om social service). havde tillid til at denne nye ydelse ville kunne accepteres som en afløser af førtidspensionslovens tidligere regler om personligt bistandstillæg til blinde og svagsynede i lovens § 16 stk. 1.

Med indførelse af blindetillægget i 1914 og senere med adgangen til at tilkende bistandstillæg/plejetillæg og invaliditetsydelse efter pensionslovgivningen frem til 2003 lå der en erkendelse af, at helt blinde og personer med en meget alvorligt synsnedsættelse i forbindelse med den daglige livsførelse har særlige kompensationsbehov, som bør tilgodeses uden gennemførelse af en detaljeret dokumentation eller en sandsynliggørelse.

Selv om den teknologiske udvikling utvivlsomt har betydet forbedrede muligheder for alvorligt synshandicappede til at indtage en delvis aktiv rolle i informationsamfundet, viser helt aktuelle undersøgelser om unge synshandicappede menneskers afgang fra folkeskolen med eksamensbeviser med forbehold og en relativ lav beskæftigelsesgrad for synshandicappede i den erhvervsaktive alder, at de barrierer, som i sin tid må antages at have været baggrunden for at anerkende bistandstillægget som en standardydelse til alvorligt synshandicappede, eksisterer i mindst samme omfang i dag som tidligere.

Tidligere tiders retstilstand, hvor man – for at opstille lette administrative regler i førtidspensionslovgivningen – fastslog, at synshandicappede med en synsstyrke på 1/60 (eller en tilsvarende alvorlig synsfeltsindskrænkning) ud fra et gennemsnitssynspunkt, måtte antages at møde sådanne vanskeligheder, barrierer og behov for bistand i dagligdagen, at vi automatisk kunne oppebære bistandstillæg, er efter Dansk Blindesamfunds opfattelse ved at blive afløst af en retstilstand, hvor praktisk talt alle alvorligt synshandicappede uden tillægshandicaps, kan komme til at falde uden for de kategorier, som skal funktionsvurderes og derfor blandt andet vil blive anset som uberettigede til ydelser efter servicelovens § 100.

De erfaringer, som vi i Dansk Blindesamfund løbende indhøster, ville i en administrativ praksis cementeret af det omhandlede afbureaukratiseringstiltag føre til, at en sporadisk praksis om at kategorisere et alvorligt synshandicap som en "ubetydelig" funktionsnedsættelse, bliver legitimeret. Efter vor opfattelse burde det i de administrative regler tværtimod udtrykkeligt præciseres, at personer med et alvorligt synshandicap, jf. de ovenfor nævnte kriterier kunne burde kategoriseres i den gruppe, hvis nedsatte funktionsevne var så graverende, at disse – uden at skulle gennemgå en funktionsevneundersøgelse, ville kunne modtage ydelser i form af merudgifter i medfør af Serviceloven § 100.

En sådan præcisering i regelsættet vil være i overensstemmelse med intensionerne i den gældende lovgivning jf. den ovenfor omtalte redegørelse af 30. maj 2008 fra Folketingets Ombudsmand og dennes brev af samme dato til Folketingets Socialudvalg og Velfærdsministeren.

Det bør endvidere nævnes, at den retssikkerhed i form af partshøring, som ligger i, at samtaleskemaet skal forelægges for borgeren, i endnu højere grad vil bortfalde, når samtaleskemaet ikke bringes i anvendelse.

Dansk Blindesamfund finder, at der tillige består en række alvorlige barrierer for den gruppe af synshandicappede, der befinder sig i området mellem social blindhed og praktisk blindhed. Personer i denne gruppe, hvis handicap ofte ikke umiddelbart kan registreres, vil i mange tilfælde blive afvist, når de søger om merudgifter, ledsagelse mv. og det vil i sådanne tilfælde være indiceret, at en funktionsevnevurdering skal foretages. I sådanne tilfælde, hvor skemaet anvendes, vil den alvorligt synshandicappede borger ofte qua sit kommunikationshandicap, være ude af stand til at få gennemlæst og kommenteret på kommunens vurderinger. Tilegnelse af disse oplysninger forudsætter en seende persons tilstedeværelse og det vil ofte ikke være muligt for personer, der ydes sjældent hjemmehjælp, tidsmæssigt at nå at læse skemaet højt for eventuelt at kunne fremkomme med forslag til korrektioner.

Derfor bør blinde og stærkt svagsynede efter Dansk Blindesamfunds klare opfattelse udtrykkeligt nævnes i de fremtidige administrative regler på en måde, der sikrer, at gruppen uden behov for vurdering af funktionsevne anses for at opfylde kriterierne i servicelovens § 100. I grænsetilfælde, hvor en funktionsevnevurdering skønnes nødvendig, bør det sikres, at disse personer også får tilgang til den partshøring og viden om de kommunale sagsbehandlers vurdering af deres situation, som er nødvendig for at fremkomme med nødvendige, eventuelt korrigerende, kommentarer.

I Dansk Blindesamfund er vi særdeles indstillet på at mødes med repræsentanter fra Socialministeriet for at redegøre nærmere for vore synspunkter, hvis konsekvens både vil føre til en retstilstand, som er bedre i harmoni med tidligere tiders stadig gyldige principper, som i højere grad respekterer kompensationsprincippet og herudover vil indebære oplagte besparelser af administrativ art.

med venlige hilsner
DANSK BLINDESAMFUND

Thorkild Olesen, Landsformand
John Heilbrunn, Næstformand

SCANNET
25 MAJ 2010

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Den 21. maj 2010

D.nr. 280-045

Sagsbeh. Sonja Pelle Nielsen

Vedr.: Høringssvar – Funktionsevnetmetoden – Servicelovens §100

På grund af en misforståelse mellem DH og LEV, blev LEVs høringssvar desværre ikke "taget med" i DH's høringssvar. Efter aftale med DH fremsendes det hermed.

Med venlig hilsen
Landsforeningen LEV

Sonja Pelle Nielsen
sagsbehandler

At være udviklingshæmmet betyder ikke, at man ikke udvikler sig. Det betyder, at man udvikler sig langsommere end andre mennesker, og at man måske ikke når så langt i sin udvikling. LEV er en interesseorganisation, der taler udviklingshæmmedes og deres forældres sag.

Tilsluttede foreninger

Angelmanforeningen i Danmark.
Crd du Chat Foreningen.
Dansk Forening for Tuberos Sclerose.
Dansk Forening for Williams Syndrom.
Danske Døvblindfødtes Forening.
Den Danske CDG Forening.
Foreningen for Rubinstein-Taybi Syndrom i Danmark.
Handicappede Børn Uden Diagnose.
KNUS - Kulturengagerede Nordiske Udviklingshæmmedes Samvirke.
Kristelig Handicapforening.
LUMA - Landsforeningen der arbejder for Udviklingshæmmede Med Autisme.
Landsforeningen Downs Syndrom.
Landsforeningen for Fragilt X i Danmark.
Landsforeningen for Prader-Willi Syndrom.
Landsforeningen for Sotos Syndrom.
Landsforeningen Rett Syndrom.
ULF - Udviklingshæmmedes LandsForbund.
Unique Danmark, Foreningen for sjældne kromosomafvigelse.

Protektor

Hendes Majestæt
Dronning Margrethe

Landsforeningen LEV

Kløverprisvej 10 B
2650 Hvidovre
Tlf.: 3635 9696
Fax: 3635 9697
E-post: lev@lev.dk
Hjemmeside: lev.dk
Giro: 549 0006
CVR: 55748810

Danske Handicaporganisationer
Kløverprisvej 10B
2650 Hvidovre

Den 19. maj 2010

D.nr. 919-012

Sagsbeh. Sonja Pelle Nielsen

Vedr.: Serviceloven §100 merudgifter – afskaffelse af årlig genvurdering

Landsforeningen LEV finder det betænkeligt at fjerne kravet om en årlig genvurdering, da det er netop kravet om denne, der er med til at sikre at borgere med udviklingshæmning, som ikke henvender sig på eget initiativ, faktisk får en opfølgning på deres merudgifter.

LEV foreslår derfor følgende i ny tekst:

Der skal efter servicelovens § 148 stk. 2 ske en opfølgning på, om den udmålte ydelse dækker de konkrete behov, og om borgeren stadig opfylder betingelserne for tilskud efter servicelovens § 100. Kommunen skal derfor være opmærksom på løbende at følge op på borgerens situation, jf. også almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om kommunernes pligt til løbende opfølgning

Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne. Opfølgningen bør tilrettelægges i forhold til den enkelte borger og kan ske ved telefonisk henvendelse, hjemmebesøg eller på anden vis.

For borgere, hvor behovet for dækning af merudgifter er uændret fra år til år, eller hvor der er grund til at formode, at borgeren henvender sig af egen drift ved behov for ændringer, kan opfølgningen aftales med længere intervaller.

For borgere, hvor behovet for dækning af merudgifter forventes at variere, eller for borgere, der ikke formodes at henvende sig af egen drift ved behov for ændringer, f.eks. borgere med udviklingshæmning, skal opfølgningen ske mindst en gang om året.

Med venlig hilsen
Landsforeningen LEV

Sonja Pelle Nielsen
sagsbehandler

At være udviklingshæmmede betyder ikke, at man ikke udvikler sig. Det betyder, at man udvikler sig langsommere end andre mennesker, og at man måske ikke når så langt i sin udvikling. LEV er en interesseorganisation, der taler udviklingshæmmedes og deres forældres sag.

Tilsluttede foreninger
Angelmanforeningen i Danmark.

Cri du Chat Foreningen.
Dansk Forening for Tuberos Sclerose.

Dansk Forening for Williams Syndrom.

Danske Døvblindfødtes Forening.

Den Danske CDG Forening.

Foreningen for Rubinstein-Taybi Syndrom i Danmark.

Handicappede Børn Uden Diagnose.

KNUS - Kulturengagerede Nordiske Udviklingshæmmedes Samvirke.

Kristelig Handicapforening.

LUMA - Landsforeningen der arbejder for Udviklingshæmmede Med Autisme.

Landsforeningen Downs Syndrom.

Landsforeningen for Fragilt X i Danmark.

Landsforeningen for Prader-Willi Syndrom.

Landsforeningen for Sotos Syndrom.

Landsforeningen Rett Syndrom.

ULF - Udviklingshæmmedes LandsForbund.

Unique Danmark,

Foreningen for sjældne kromosomafvigelser.

Protector

Hendes Majestæt
Dronning Margrethe

Landsforeningen LEV

Kløverprisvej 10 B

2650 Hvidovre

Tlf : 3635 9696

Fax: 3635 9697

E-post: lev@lev.dk

Hjemmeside: lev.dk

Giro: 549 0006

CVR: 55748810